

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsakega meseca, če je
:: tisti dan praznik pa en dan prej. ::

Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina
za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko 3 K.

Dopise sprejema urednik, naročnino in
:: oznanila pa tiskarna J. Krajec nasl. ::

Duhovnik in politika.

V znamenju volitve živimo! Vsak dan se bolj bližamo odločilnemu trenutku, ko bo kranjsko ljudstvo z glasovnico v roki pokazalo, komu naj se izroči oblast in gospodarstvo v deželi.

Kranjski liberalci so že začeli po svojem ničvrednem časopisju delati javno mnenje za svojo nerazsodno volilno maso. Kakor vedno začeli so tudi sedaj s svojimi starimi sleparskimi frazami, na katere se obešajo liberalni puhloglavi, brezobzorni fraški ter razni poulični postopači.

„Cerkev nima v politiki ničesar opraviti“, „duhovnik naj ostane le v cerkvi“, „vera je privatna stvar“, trobijo liberalci v nerazsoden svet. Razsoden in treznomiseln človek bo pač dobro znal, kam te besede merijo; žalibog pa imamo pri nas ne-le med priprostim ljudstvom, ampak celo med izobraženimi sloji polno ljudi, ki grejo vsaj deloma na lim liberalnim frazerjem.

Liberalci torej žele, da naj slovenski duhovnik podučuje svoje farane le v cerkvi, njegove oči pa ne smejo videti ničesar, kar se godi zunaj cerkve. Za cerkev in jedino za cerkev naj se duhovnik briga, njegovo uho pa naj bo gluho in njegovo oko slepo za vse hudobije, ki se gode celo pred vratmi katoliške cerkve. Ko bi se tudi pred cerkvenimi vrati ljudje javno pobijali, ko bi se tudi v bližini Najsvetejšega ljudje navajali v najgrše pregrehe, po liberalni maniri duhovnik niti nima pravice te javne nasilnosti in pregrehe v cerkvi grajati in javno v cerkvi svariti farane pred podobnimi slučajmi.

Katoliški duhovnik naj molči torej, ako liberalna sodrga javno in brezobzirno po shodih in časopisih navaja katoliško mladino v javno nenravnost, katoliški duhovnik naj torej molči, ako se vsiljujejo mladini časopisi in knjige, ki jim zastupljajo vsako kal sramežljivosti?

Katoliški duhovnik naj molči, ako brezvestno liberalno učiteljstvo že v zgodnjih letih mladini vceplja dvom o božjih resnicah, ki so jedino sposobne, obvarovati to mladino pred duševnim in telesnim propadom.

Katoliški duhovnik naj molči, ko vidi, da brezvestni liberalni agitatorji silijo v ospredje z zastopniki ljudstva, ki se boje vsake krščanske besede kot hudič križa? Katoliški duhovnik naj molči ob pogledu na liberalne poslance in voditelje, kateri hočejo v kali zatreti vse, kar je krščanskega, ob pogledu na liberalne voditelje, ki hočejo katoliško cerkev vkleniti v okove babilonske sužnosti?!

Tako torej! To naj bi duhovnik po liberalni želji! Gorje pa onemu krščanskemu ljudstvu, katero je v sedajnem nevarnem času usoda osrečila s takimi duhovniki.

„Pasi moja jagnjeta, pasi moje ovce!“ to je naloga, katero je poveril nebeški učenik katoliškemu duhovniku. Duhovniki so torej pastirji, a ljudstvo ovce in jagnjeta. Gorje pa ovcam in jagnjetom, ako bi jih njihov pastir pasel in čuval le v hlevu, kadar so pa izven hleva, jih pa izroča na milost

in nemilost požrešnim volkovom. Gorje pa tudi pastirju, ki je tako brezvestno opravljal svojo službo. Kajti njegova čreda bo ginila kot kafa in v najkrajšem času mu ne bo treba več pasti niti v hlevu niti izven hleva.

Liberalci bi radi spodili našega duhovnika v cerkev in jo za njim zaprli za devetimi zapahi, samo, da ne bi niti videl niti slišal, kake lumparije uganjajo oni zunaj. Okoli cerkve naj brije liberalen vihar in neti brezverski požar, ki uničuje vse sledove katoliške cerkve, dokler ne bo zagrnil požar cerkve same in udušil katoliškega duhovnika, ki se je v svoji kratkovidnosti zabarikadiral za močna vrata!?

Boljšega duhovnika bi si pač liberalci za svoje namene ne bi mogli predstavljati. „Slovenski Narod“ bi lahko nemoteno razširil svoj evangelij, liberalna društva bi brez ovir trgala krščanske resnice iz še katoliških prs svojih članov itd.!

Zato pa moramo kot katoličani stati na stališču, da katoliški duhovnik ni samo upravičen, ampak kot vesten pastir dolžan čuvati kot punčico svojega očesa zaupane mu ovčice ne samo v cerkvi, ampak tem bolj v javnosti.

Kaj pomagajo vse lepe pridige, kaj skrbno gojenje službe božje, ako so pa izven cerkve „Slovenski Narod“ in podobni časopisi ter liberalna društva in razni poklicani vzgojitelji to ljudstvo že tako pokvarili, da sploh nobenega krščanskega farana več niti v cerkvi ni in že duhovnik pridiguje le praznim, potrpežljivim stolom in stenam, da je torej njegov glas le glas upijokega v puščavi.

Dokler ni bilo toliko političnih sleparjev, ki delajo z vsemi razpoložljivimi sredstvi, da upropastijo naše ljudstvo telesno in duševno, se seveda ni bilo treba v taki meri in obliki katoliškemu duhovniku boriti v javnosti. Razmere pa so se spremenile in gorje katoliškemu ljudstvu, ako bi se njeni duhovniki ne znali prilagoditi modernim razmeram in zbirati tem razmeram primerna bojna sredstva.

Katoliška zavednost in ponos je pri nas tako mogočen, da nas liberalci ne bodo nikdar potisnili nazaj v katakombe, dokler bo naše katoliško duhovništvo izpolnilo svojo dolžnost nele v cerkvi, ampak tudi izven cerkve.

Zgodovina prvih krščanskih časov pa do danes nas uči, da je cerkev tam najbolj zatirana, koder se je duhovnik umaknil iz političnega polja le v cerkev, koder je katoliško duhovništvo preveč zanemarjalo javno življenje.

Vsakomur so znane muke in preganjanje kristjanov v prvi dobi krščanstva, kakoršnega pač nobeden pošten kristjan ne bi več privoščil niti sebi niti katoliški cerkvi. Šele za časa slavnoznanega Konstantina je cerkev zadobila v javnosti tak vpliv, da je rimski cesar sam proglasil njeno prostost. In v vsaki državi, v kateri se je duhovnik zanimal za javnost, je obdržala cerkev svojo veljavo in prostost, v državah pa, kakor n. pr. v Italiji in na Fran-

coskem, koder so duhovniki v zadnjem času preveč opustili delovanje v javnem življenju, so razmere najslabše.

V deželnem in državnem zboru se kujejo zakoni, ki dajejo cerkvi prostost ali jo pa vklepajo v okove, in čim slabši so poslanci, tem slabši njihovi zakoni. V državnem ozir. v deželnem zboru lahko sklenejo tudi zakon, ki bi vrgel križ iz sole in izročal otroke brezvestnim učiteljem, tam lahko sklenejo zakon, ki bo dovolil ločitev zakona in raztrgal krščansko družino, tam pa lahko sklenejo tudi zakon, ki nam bo onečastil najsvetejše prostore, našo cerkev in iz nje pa napravil konjske hleve in vojaške magacine, kakor že dela liberalna božjeropska banda, koder je na krmilu.

Vse to liberalci dobro vedo in zato jim je toliko na tem ležeče, da takorekoč zaprejo duhovnika v cerkev, da bi imeli sami zunaj proste roke. Liberalci vseh avstrijskih narodov imajo isti cilj, pridobiti večino poslancev zase, polastiti se vlade, da bi potem lahko tudi z državno silo zatrli sovraženo cerkev.

Katoliška cerkev s svojimi nauki posega tako živo v vse panoge življenja, da stroga ločitev cerkve od države ozir. politike sploh ni mogoča. Ta dva pojma se nikakor ne izključujeta, ampak lahko prospevata v najlepši slogi in soglasju. Človeška družba je podobna človeku: telo ji je država, a duša ji cerkev.

Blagor torej ljudstvu, kojega duhovnik ga čuva nele v cerkvi, ampak tudi izven cerkve.

Shod zaupnikov S. L. S.

Nad tisoč zaupnikov Slov. ljudske stranke se je zbralo 5. t. m. v Ljubljani, da se posvetujejo o deželnozbornskih volitvah.

Deželni glavar dr. Šusteršič je v navdušenih besedah orisal taktična načela za volitve in stranko sploh. Ne gre samo za to, da bi obdržali, kar smo imeli, mi moramo pregnati tudi sovražnika iz starih njegovih postojank, iz mest in trgov. Na teh starih liberalnih postojankah naj zaplapola zastava S. L. S. kot živ dokaz, da naša stranka ni omajana, ampak močnejša in silnejša kot kdaj.

Volitve so boj in v tem ne gre za osebno prijateljstvo, ampak za stranko in načela, osebe se pojavljajo na političnem pozorišču in zopet izginejo, a stranka in njena načela morajo ostati, ta morajo zmagovati in naj jih zastopa ta ali oni.

In ker so volitve vojska, je treba držati strogo disciplino; kdor bi si jo drznil kršiti ne škodi dotičnemu kandidatu, ampak stranki in njenim načelom, ravnotako pa tudi deželi in slovenskemu narodu kot takemu.

Kdor pogleda naše nasprotnike brez enotnega vodstva, brez enotnih načel, edine le v tem, da so proti nam, mu pač ne bo upadel pogum, ampak bo korajžno zagrabil za orožje in pognal zadnje ostanke liberalno-socialdemokratske pisane družbe med politično šaro.

Celjanom, minila nevarnost, da se ustvari mogočna jugoslovanska država. Ko so polagali Urha k prednikom njegovim, je razbil klicar njegov grb, rekoč: „Danes grof celjski in nikdar več.“ Zbrani narod pa je jokal, dasi ga ni gladila in božala roka celjskih grofov, kakor bi slutil, da pokopava več ko navadnega tlačitelja svojega rodu in z njim tiho nado v prerani grob.

Novi vek do Vodnika.

Šestnajsti vek pričinja z Maksimiljanom, ki se je sam nazival zadnjega viteza, in ki je bil tudi med Slovenci posebno priljubljen, ker se je z njimi pogovarjal v domačem jeziku, dobrohotno razmotrival narodne težnje in skušal po možnosti pomagati zatiranemu kmetu.

Vendar je polno to stoletje nevarnih kmečkih uporov, katerim je iskati vzroka v žalostnih socialnih razmerah, v pomnoženju in povišanju bremen, katera so graščaki nalagali svojim podložnim. Kakšna je morala biti beda slovenskega miroljubnega kmeta, kakšen javni red, da si je z mečem v roki iskal pravice, katere pa ni našel; naložili so mu še hujše breme, potem ko so „kmečkega kralja“ Matjo Gubca posadili na železni prestol na trgu sv. Marka v Zagrebu, mu dali razbeženo železno krono na glavo in ga raztrgali na štiri kose.

Naša stranka se bori za načela, je zmagovala in bo zmagala tudi sedaj. Mi nismo stranka svetnikov, ampak stranka poštenih načel, ki dela na to, da pošena načela kolikor je v človeški moči pridejo povsod do veljave.

Na to je zaupni shod sprejel kandidate, katere objavljamo spodaj in zopet izvolil dr. Šusteršiča za načelnika.

Vam volilcem pa kličemo tudi mi: Volilci v boj po zmagi!

Kandidati S. L. S.

Splošni volilni razred.

Sodni okraj Ljubljana: Mihael Dimnik, posestnik v Jaršah.

Sodna okraja Kamnik—Brdo: Ivan Lavrenčič, dekan v Kamniku.

Sodna okraja Kranj—Škofja Loka: Evgen Jarc, državni poslanec v Ljubljani.

Sodni okraji Radovljica—Kranjska gora—Tržič: Ivan Piber, župnik v Gorjah.

Sodni okraji Postojna—Senožeče—Ilirska Bistrica—Vipava—Lož: dr. Vladislav Pegan, odvetnik v Ljubljani.

Sodni okraji Vrhnika—Logatec—Idrija—Cerknica: Anton Kobi, velepos. na Bregu.

Sodni okraji Krško—Kostanjevica—Mokronog—Trebnje: Ivan Hladnik, župnik na Trebelnem.

Sodni okraji Litija—Višnagora—Radeče: dr. Zajec Ivan, zdravnik v Ljubljani.

Sodni okraji Kočevje—Vel. Lašče—Ribnica—Žužemberk: Jaklič Fran, državni poslanec v Dobropoljah.

Sod. okr. Novo mesto—Črnomelj—Metlika: Mihelčič Alojzij, župan na Lokvici.

Za splošni volilni razred v Ljubljani proglasi kandidata osredni izvršilni odbor stranke v sporazumu z izvršilnim odborom stranke za Ljubljano.

Kmetske občine.

Ljubljana—Vrhnika: dr. Ivan Šusteršič, deželni glavar v Ljubljani. Povše Franc, komečni svetnik v Ljubljani.

Kamnik—Brdo: dr. J. Ev. Krek, državni poslanec v Ljubljani.

Kranj—Tržič—Škofja Loka: Demšar Fr., državni poslanec na Češnjici. Zabret Ivan, posestnik v Bobovku.

Radovljica—Kranjska gora: vitez Josip Pogačnik, državni poslanec v Podnartu.

Postojna—Logatec—Senožeče—Lož—Ilirska Bistrica—Cirknica: Drobnič Franc, posestnik v Novi vasi pri Blokah. Dr. Ignacij Žitnik, državni poslanec v Ljubljani.

Vipava—Idrija: Perhac Bogomir, pos. v Vipavi.

Novo mesto—Kostanjevica—Krško: Zure Josip, župan v Kandiji.

Trebnje—Višnagora—Žužemberk—Mokronog—Litija—Radeče: dr. Evgen Lampe, deželni odbornik v Ljubljani. Košak Fran, posestnik in župan na Grosupljem. Vehovec Ivan, posestnik in župan v Žužemberku.

LISTEK.

Politično življenje Slovencev v srednjem in novem veku do Vodnika.

(Abs. iur. Hodžar.)

Srednji vek.

(Konec.)

Iz posebne naklonjenosti, da so stoletja naši pradedje branili nemško kulturo, prezirajo in teptajo nam sedaj Nemci državne in pedagoške osnovne zakone. Kako žalostno sliko nam podaja o tem šolstvo v slovenskem Korotanu, kjer se ne skrbi za pravo omiko in odgojo, ampak za renegatstvo in s tem za neznačajnost!

Usodno je bilo v onih hudih časih tudi to, da je bila vsaka dežela politična enota; bojevali so se Štajerci za svojo domovino, takisto Korošci, Kranjci in Primorci. Le malokdaj so se zvezali Slovenci in Hrvati ter slavno premagali Turke.

Stanovska korist je bila koncem srednjega veka vsakemu stanu vedno bolj v čislju; poznali niso resnice, da je le v slogi moč, niso se trudili za blaginjo skupne domovine ali vsega naroda in vedeli niso, da ima vsak

stan iz celokupne blagovitosti več dobička nego iz zatiranja drugih stanov. Gospoda je brezobzirno zatirala kmeta in kmet se ji je uprl baš tedaj, ko so napadali deželo Turki. V nasprotju sta živela kmet in meščan, kajti meščan, varen za mestnim obzidjem, je gledal ravnodušno, kako je mrcvaril Turke trpina — seljaka in mu uničeval blago in imetje. Nikakor se ne moremo čuditi, če se je pri takih razmerah polastila kmeta ogorčenost napram drugim slojem in naposled taka obupnost, da je začel misliti, bi li ne bilo bolje, če zapusti domovino ter si poišče varnejši dom ali pa se celo uda — Turku.

Akoravno je bil slovenski jezik v srednjem veku tudi na Koroškem še splošno običajen, rabil je vendar le ljudstvu po deželi za medsebojno občevanje. V cerkvi je vladal latinski, med plemstvom pa nemški. Šele ko so videli, da se ljudstvo navzlic strogim po veljem ne more priučiti latinskim molitvam, je sklenil zbor v Mogunciji (813.), da naj moli ljudstvo najpotrebnejše molitve v materinščini.

Take so bile cerkvene in politične razmere na Slovenskem v srednjem veku. Predno preidemo v novi vek, ozmimo se še na mogočni rod slavni celjskih grofov, ki je malo pred prehodom v novi vek dosegel vrhunec slave in veljave in obenem izumrl. Nemški zgodovinar pravi, da je z Urhom IV., zadnjim

Neposredno, v zvezi z kmečkimi upori je bilo luteranstvo. Ni čuda, da se je naš kmet tako naglo oprijel nove vere, saj mu je po njegovem mnenju nudila boljšo bodočnost. Napačno je umeval njeno svobodo, a hudo prevaran po izidu kmečkih vojn ni delal posebnih ovir protireformaciji.

Zelo hvalisajo nekateri pomen protestantske dobe v narodnem oziru in glede razvoja našega slovstva. Primoža Truberja in njegove sodelavce povzdigajo do nebes in ne morejo dovolj očrtni dejstva, da so protireformatorji zažigali cele vozove slovenskih protestantskih knjig. Res je, da so protestantje prvi v večjem obsegu izdajali slovenske knjige, a posnemali so jih v tem oziru pravtako protireformatorji in s tem rešili narodu, kar je imela reformacija zanj dobrega. Sicer pa ne umevamo, kakšno korist bi naj prinesli vozovi protestantskih, četudi slovenskih knjig našemu narodu, ki je ohranil do današnjega dne svoje katoliško mišljenje. (V Ljubljani so zažgali 1601. 11 vozov takih knjig.)

Po kmečkih vojnah so se socialne razmere našega kmečkega naroda še poslabšale. „Kmečkega“ pravim, saj plemstvo njegovo je izumrlo ali pa mu je bilo tuje, ni ga hotelo poznati, po mestih pa se je itak šopirilo nemštvo. Ni čuda, da je narod izgubil zaupanje v svojo moč in v boljšo bodočnost, zgubil zanimanje za svojo

Črnomelj—Metlika: Dermastia Karol. strokovni učitelj na slovenski trgovski šoli v Ljubljani.

Odstopivšima poslancema gg. Dularju in Bartolu se je izrekla topla zahvala za njujino delo v korist stranke.

Za Kočevje—Ribnico—Velike Lašče se proglase kandidati v sporazumu z ondotnimi zaupniki pozneje.

Mesta in trgi.

Tržič—Radovljica—Kamnik: dr. Vinko Gregorič, primarij v Ljubljani.

Za ostale skupine mest in trgov se proglase kandidati kasneje.

Gospodarstvo.

Najvažnejši pridelek po naših kmetijah.

Naša Dolenjska se odlikuje po tem, da ima majhne kmetije in da prideluje po njih najrazličnejše sadeže. Po 15 do 18 različnih sadežev se seje po naših kmetijah. Od žita se pridelujejo vse vrste, od pšenice doli do prosa. Žito je po naših krajih še zmeraj važen pridelek, poglavito zaradi tega, ker dobivamo po žitu še en pridelek, tedaj po dva pridelka na leto. Važno je pa tudi zaradi tega, ker nam daje poleg zrnja tudi še slamo, ki pomeni za naše kraje krmo. Zaradi tega ne smemo pridelovanje žita metati v en koš z drugimi kmetijskimi pridelki. Važno so pa tudi drugi pridelki iz naših njiv, ki se rabijo za žive ljudi in za krmo živini in prašičem. Važno je sočivje, važno je korenstvo in različne detelje, sploh vse, kar se seje po naših njivah. Kako važni in potrebni so naši njivski sadeži, pognamemo prav lahko iz dejstva, da se sem in tja celo travniške lege obračajo za njive. Kdor malo bližje opazuje in motri naše razmere, se lahko prepriča o tem.

Malo je krajev, ki bi imeli tako raznovrstno poljedelstvo kakor ga imamo pri nas. Če pa sedaj po drugi strani pregledujemo podatke o naših letinah in jih primerjamo z množino pridelkov po drugih krajih, pa se hitro prepričamo, da so po drugih krajih letine bolj bogate in da so pri nas pridelki v obče bolj pti. Pri nas se pridelava pšenice za tretjino in tudi polovico manj na 1 oralu, kakor n. pr. na Češkem ali drugod. In tako je tudi z drugimi pridelki!

Od kod prihaja ta manjša rodovitost? Ali sta naše podnebje in naša zemlja temu kriva? Ali kaj? — Da bi bilo naše podnebje ali zemlja temu kriva, tega ne moremo in ne smemo trditi. Naše podnebje je ugodno in tudi naša zemlja ima dosti naravne rodovitosti. Najboljši dokaz za to so nam naši različni sadeži, ki se dajo le ob ugodnih podnebnih in zemeljskih razmerah pridelovati.

Eden vzrokov, da imamo slabše letine, tiči v tem, da imamo pri nas strniščno setev, da jemljemo iz njiv po dva sadeža na leto. S tako dvojno setvijo se zemlja bolj močno izdeluje, vse bolj kakor po krajih, kjer imajo samo po eno setev na leto.

Drug važen in tehten vzrok slabšim letinam je pa ta, da naše njive pomanjkljivo gnojimo. Namesto da bi naše njive pri dvojni setvi bolj gnojili kakor jih gnoje po drugih krajih, jih pa slabše gnojimo kakor po tistih krajih, kjer imajo samo eno setev. Zato pa po vsi pravici trdimo, da je za naše razmere, za naše male kmetije najvažnejši pridelek pri gospodarstvu gnoj in da je treba na ta pridelek vsa naša pozornost in vsa skrb obrabati. Če pomislimo, da se vsi drugi pridelki ravnaajo najbolj po tem pridelku in da bi se za pridelovanje gnoja lahko še dosti več storilo

po naših krajih, potem moramo vse naše dosežane gospodarstvo z gnojem izboljšati in popolniti. Čim več in čim boljši gnoj bomo pridelovali, tem boljše bodo tudi naše letine. S pomočjo pravnega in dobrega gnojenja in dobrega obdelovanja se bo dala tudi pri nas zemlja v svoji rodovitosti še močno povzdigniti. Po drugih deželah se presoja vrednost gospodarja po tem, kakšno ima gnojišče in kako ravna z gnojem. Če velja to za druge kraje, velja toliko bolj za nas. Na gnojišču naj se zrcali vrednost gospodarja! Posnemajmo v tem oziru druge dežele, ki so v kmetijstvu pred nami, in skrbimo, da se izboljša vse naše ravnanje z gnojem, ker je v resnici in še posebej za naše male posestnike najvažnejši pridelek na kmetiji.

Mlekarna na Grmu.

Dolgo časa se že plete vprašanje o povzdigi mlekarstva v novomeški okolici in o napravi večje mlekarne. Žal pa, da se ni dalo do danes na nobeno plat ugodno rešiti.

Da je mesto slabo preskrbljeno z mlekom in mlečnimi izdelki, to je vsem znano. Tozadevne tožbe se čujejo pogostoma in od raznih strani. V mestu primanjkuje zdaj mleka zdaj mlečnih izdelkov. Pa tudi glede kakovosti mleka se čujejo pritožbe. Mlečni izdelki se morajo od zunaj dobivati. To velja najbolj za surovo maslo.

Pa tudi okolica ni prav zadovoljna s svojim mlekarstvom, ker niso dohodki tako redni in ker oddaja mleka ni tako zanesljiva, kakor bi bilo v interesu okoličanov. Dohodki iz mlekarstva se preveč menjavajo; časih jih je kaj, časih nič, tako, da se pri sedanjih negotovih in nestalnih dohodkih nobeden ne more ogrevati za razvoj mlekarstva.

Našim okoličanom je treba rednih odjemalcev in za vso množino mleka, ki je na razpolago, po tem se bo dala krajva reja povzdigniti in z njo vred tudi naše mlekarstvo.

Kmetijska šola na Grmu si je že mnogo prizadevala, da bi se postavilo mlekarstvo na širša in bolj trdna tla in je v ta namen tudi povečala svoje mlekarne prostore. Kmetijska podružnica in živinorejska zadruga sta se tudi že ponovno pečali s tem vprašanjem, ker sta prepričani, da je mlekarstvo v novomeški okolici potrebno primerne organizacije in da se da le z dobro urejenim mlekarstvom vplivati tudi na povzdigo živinoreje. Dalo se pa ni dosedaj v tem pogledu ničesar doseči! Zadruginim potom ne gre, ker se naši gospodarji nočejo na to pot podati. Zasebnih takih podjetnikov pa tudi nimamo, ker se jim obeta premalo dobička. Pečali so se s tem vprašanjem tudi razni drugi interesenti, toda dosedaj brez uspeha. Glede preskrbe mesta z mlekom smo tam, kjer smo bili in tudi okolica nima nič ugodnejših pogojev za povzdigo te stroke kakor prej. Povsod in zmeraj so se pokazale težave, katerih ni bilo mogoče prekoračiti.

Sedaj se je sprožila nova misel za povzdigo mlekarstva v novomeški okolici, misel, ki uvažuje vse dosedanje težkoče, ki so se kazale nasprotne temu podjetju. Pri zadnji seji živinorejske zadruge in kmetijske podružnice se je sklenilo, delati na to, da se poprija šolska mlekar na Grmu nakupovanja in nabiranja mleka po tistih vaseh v okolici, ki ne nosijo mleka v mesto, ki so pa po svoji legi in gospodarskih odnošjih pripravne za razvoj mlekarstva. Nakupovanje mleka bi se vršilo proti ceni, ki bi omogočila primeren uspeh podjetja. Ta misel je splošno ugajala in je zaraditega upati, da se bo dolgotrajna želja po zboljšanju mlekarstva v novomeški okolici izpolnila, ako bo našla ta misel tudi na merodajnih mestih potrebno podporo.

—r—

Gospodarske drobtine.

— Dolenjsko živinorejsko okrožje vljudno vabi vse živinorejske zadruge in sploh vse dolenjske živinorejce k okrožnemu zborovanju, ki se vrši dne 27. novembra l. 1913 v Grosupljem pri g. Francu Košaku. Pričetek zborovanja točno ob 9. uri dopoldne. Spored: 1. Jalovost krav (Fr. Črne, dež. živinozdravnik). 2. Načrt zakona o pospeševanju živinoreje (živ. nadzornik Legvart). 3. Načrt zakona o živinskem zavarovanju (Črne). 4. Pomen križanja sivih plemen na Dolenjskem, dosedanj uspehi ter nadaljno križanje (živ. nadzornik Legvart). 5. Vnovčevanje živine (Krištof). 6. Dosedanji uspehi v pašništvu na Dolenjskem (inženir Rataj). 7. Dogovor o času in kraju živinorejskega tečaja na Dolenjskem. — Pri vseh točkah se vrši debata. — Zaradi važnosti predmetov se pričakuje obilna udeležba ne samo živinorejskih zadrug, temveč tudi posameznih živinorejcev. Živinorejci, na plan! — Fr. Bartol, t. č. predsednik okrožja.

— Živinorejska zadruga za novomeško okolico priredi v nedeljo, dne 16. novembra 1913 ob 2. uri popoldne v dvorani kmetijske šole na Grmu shod živinorejcev s sledečim sporedom: 1. O jalovosti krav. Poročevalec deželni veterinar Fr. Črne. 2. O povzdigi mlekarstva in kravjereje v novomeški okolici. Poročevalec ravatelj V. Rohrman. Vabimo vse zavedne živinorejce iz občin Šmihel-Stopiče, Prečna, Št. Peter, Mirnapeč in Brusnice, da se shoda množično udeležijo!

Načelstvo živinorejske zadruge.

— Novo šolsko leto na kmetijski šoli na Grmu se je pričelo v sredo 5. novembra s sv. mašo v Šmihelu in z nagovorom v šolski učilnici. Šola šteje skupaj 54 učencev, in sicer 42 v obeh tečajih zimske šole in 12 v letni šoli. V prvi tečaj zimske šole je vstopilo 20 učencev.

— Gospodinjka šola v Šmihelu šteje letos 14 gojenk. Šola se je pričela z mesecem oktobrom. Znaprej bo gospodinjka šola sprejela samo 12 učenk, da bodo imela dekleta še več prilike za praktični pouk v kuhinji in pri šivanju.

— Lepa pšenica. Kmetijska šola je pridelala letos pšenico, ki je nenavadno lepa in težka. En hektoliter pšenice tehtal 83 kg. Z vsakoletnim skrbnim odbiranjem semena je to dosegla. Šola bo tudi znaprej izkušala s skrbnim odbiranjem semena in s skrbnim vzgajanjem domače pšenične vrste pridelavati dobro pšenično seme.

— Strnišna pesa. Kmetijska šola na Grmu je letos prvič sadila strniščno peso. V ta namen je dotično parcelo po pšenici dobro pognojila s hlevskim gnojem in potem v običajni razdalji posadila peso. Pridelalo se je skupaj na 100 štirjaških metrih 457 kg pese in sicer je tehtalo perje 37 kg, korenine pa 420 kg. Če preračunamo to na oralo (joh), bi znašal pridelek 240 metr. centov pese, kar je vsekako nenavadno lep pridelek. V tem slučaju je bil pridelek strniščne pese tako velik kakor pri navadni pesi, ako jo pridelujemo na dobro gnojenem prostoru in če je letina ugodna. Priporočamo našim gospodarjem, da poskusijo drugo leto s setvijo strniščne pese. Skrbeti je le, da imamo za to saditev potrebne sadike. Na Grmu so se sadile močne sadike, ki so se dobile pri redčenju pese.

— Poizkusno streljanje zemlje. V svrhu rigoljanja vinogradov priredi avstrijsko državno vinarsko društvo v pondeljek, dne 10. novembra t. l. ob 9. uri dopoldne v vinogradu grmske kmetijske šole v Cerovcih pri Novem mestu ter v sredo, dne 12. nov. t. l. ob 10. uri dopoldne v vinogradu „Podbric“, ki leži v kat. občini Podraga in je last kmetijskega društva v Vipavi. Poizkuse bo po-

jasnjeval deželni strokovni učitelj Rudolf Zdošek. Deželni odbor vabi vinogradnike, da se udeležijo teh demonstracij v obilnem številu.

Dopisi.

Iz Adlešič 3. novembra. — Dne 23. okt. popoldne ob 1. uri sta pogorela v Tribučah dva posestnika, in sicer Miha Dragoš h. št. 2., ki je šele par mesecev v Ameriki, in Ivan Cvitkovič h. št. 3. Prvemu je zgorela hiša, s slamo krita, skedenj, z opeko krit, svinjak in vse pohištvo, orodje in posodje ter ves žitek, kar ga je bilo že pod streho, krma i. dr. Vsa škoda znaša, cenjena po županstvu, 6790 K, zavarovan pa je bil le za 1700 K. Drugemu pa je zgorelo: hiša, skedenj, hlevi, svinjak, vse s slamo krito, vse pohištvo, orodje, posodje in ves žitek, v skupni vrednosti 10.306 kron. Ker je vlekel hudo jug, je bilo naenkrat vse v ognju in ni bilo mogoče prav nič rešiti, razun živine. Drugi posestnik pa je bil zavarovan za 2400 K. Zažgal je petletni sinček Mih. Dragoša, ki je zakuril poleg stoga pri skednju, in zato je zgorel tudi skedenj, četudi z opeko pokrit. Nesreča ubogih pogorelcev je toliko večja, ker sta bila oba pogorela tudi 19. marca l. 1899. Tudi takrat je prav vse zgorelo, ker je bil po noči nastal ogenj. Komaj sta si pogorela malo opomogla po prvi hudi nesreči, pa ju je zopet zadela druga. Ko je čital o tej nesreči v „Slovincu“ št. 247. naš belokr. rojak in naš nekdanji dež. poslanec, č. g. Fr. Schweiger, dekan in župnik v Leskovcu, je poslal nemudoma 20 K za pogorela. Bog povrni! Tudi ko so Tribučani prvič pogoreli, jim je poslal istotako 20 K podpore.

Iz Šent-Jernej. Kar čudijo se tudi stari ljudje, da je letošnja jesen tako prijetna, posebno, da je o Vseh svetih tako topla in lepo vreme, ko je vendar druga leta rado deževalo in mrzad hladil ali burja pihala. Sedaj imamo pa tako prijetne tople dneve, da bodo ljudje lahko vso poljščino spravili in si listja in drv oskrbeli za zimo.

Naj sporočimo še, da je v naši lepi dvorani eno nedeljo v oktobru t. l. predaval g. vodja Rohrman iz Grmske šole pri zelo obilni udeležbi. Opozoril je na lepi uspeh prašičje in perutninske razstave ter opomnil, da je treba tudi nadalje zboljšavati rejo, da pridemo do boljših dohodkov in do take reje, kakor jo imajo po drugih naprednih deželah. Razjasneval je obširno, kakšne naj bodo živali, da jih bodo druga leta obdarovali. Priporočal je, da naj si take mrjase omislijo za povzdigo prašičereje, in peteline pa za kokošorejo, kakor jih imajo po Nemškem. — Prav pazljivo je poslušalo občinstvo predavanje in se razšlo z željo, da bi g. vodja še večkrat prišel poučevati.

V nedeljo potem je pa naša Orlovska godba po litanijah na trgu ob kapeli v prvič javno igrala več komadov pod spretnim vodstvom g. R. Kramaršiča, tukajšnjega organista. Zbralo se je na trgu polno ljudstva, ki je z zanimanjem poslušalo lepe komade. Celo gostje iz Rudolfovega, ki so slučajno bili v Šent-Jernej, so tamburaše pohvalili. Le tako naprej, vrli Orli!

Pri nas so letos tudi vpeljali ponočno stražo. Ker pa noče nobeden gospodar ozir. gospod po noči stražiti, bi bilo najbolje, da bi zanesljivega človeka najeli, kar bi gospodarji plačevali, nekaj naj bi pa hranilnični rezervni fond dodal. — 2. novembra t. l. smo videli dopoludne pred pošto v prvič poštni avto. Vsa čast gg. Globočniku in Kastelicu, da sta nam to omislila. — Vozni listki se prodajajo na postajah: Krško, Krško-bolnica, Vel. Podlog, Križaj (Brod), Kostonjeva, Prekopa, Št. Jernej, Gradišče, Ratež, Novo mesto, Novomesto-kolodvor.

slovensko domovino in mislil, da je samo zato na svetu, da služi in se ponižuje klanja gospodi.

Konec sedemnajstega stoletja se je vsaj nekoliko omililo narodovo stališče. Slavnj princ Evgen je v odločilni bitki pri Zenti privojeval mir v Karlovcih, in s tem je minila turška nevarnost za slovenske dežele. Neizmerno blaga, denarja in zlasti krvnega davka so žrtvovali Slovenci v tej žalostni dobi, ki je polna junaških činov naših dedov, in vse to na korist nemški kulturi. (V spomin na stisko v obleganem Dunaju, so začeli Turki peči pecivo v obliki polumeseca, t. j. rožičke ali „kiflice“.)

Velika cesarica Marija Terezija je omejila različne svoboščine in pravice nemške gospode in ukrenila, da morajo plačevati davek tudi plemenitaši in višji duhovniki. Zboljšala je pravosodstvo in naročila okrožnim glavarjem, da ščitijo zatiranega kmeta zoper krivična zahtevanja in samovoljnost grajščakov.

Njen sin Jožef je nadaljeval započeto delo; ko so drugi vladarji zaostajali za časovnim duhom, prehitel ga je Jožef drugi preveč in je hotel kar čez noč vse preurediti.

Z podložniškim patentom in kazenskim zakonom je zaukazal, da bodi kmet sicer pokoren svoji gosposki in išči najprej pri njej pravice, ako je pa ne najde in ga obsodi gosposka, zaslišanega vpričo župana in dveh mož,

se sme pritožiti na kresijo in če je treba na najvišje urade.

Osvobodil je kmeta tlake, bili so doslej le grajški podložniki in to še do l. 1848. Tako so bili sicer osebno prosti, a dajati so morali še vedno gospodarjem desetino in nositi še druga bremena. Šele od slej so smeli prodajati in kupovati posestva, menjati svoja bivališča, prepuščati svoje premoženje po prosti volji, oženiti se ter otrokom izvoliti katerikoli poklic. Kot tlačani pa so morali za vsak tak korak prositi dovoljenja pri svoji gosposki.

Iz časov tlačanstva in desetine je zanimiva originalna Hanzičeva razlaga besede „Deutsche.“ (Jezuit in imeniten cerkveni zgodovinar, † 1766.) Razlaga jo tako-le: Ko so hodili Nemci okoli naših pradedov z bisagami po desetino, so znali slovenski samo besedi: „Dajte (dait) še!“

Nalašč sem podrobneje razpredel, pod kakimi učinki tujega robstva je živel stoletja in stoletja naš mali narod, kako se mu je godilo v socialnem in javnem oziru. Ali je imel kje odločilno besedo? Malokje in še tam jo je ščasoma popolnoma izgubil. Ali so se sploh ozirali nanj, ali so se posvetovali z njim, česa mu je potreba v tem ali onem oziru? Vprašali so plemenitaše in druge stanovne v deželnih zborih. A ravno ti sloji so bili narodu tuji. Nekdaj slavno slovensko plemstvo v Ko-

rotanu je izumrlo ali pa se izneverilo slovenskemu narodu in z njim smo izgubili stan, ki je bil do nove dobe narodom voditelj v politiki, vojni in omiki ter zastopnik narodne samobitnosti in samouprave, dasi je često sebično branil svoje stanovske svoboščine, ki jih je uničila šele nova doba; a baš te pravice so bile dragocen zaklad, ki ga je po propadu plemstva podedoval srečni dedič — narod. Slovenskemu narodu pa je bilo krepko in bogato tuje plemstvo naravnost v pogubo. Koristi plemstva in višje duhovščine so bile ravno na Slovenskem koristi tuje narodnosti, ki se je po teh slojih zajedla v slovensko narodno telo. Dedič teh koristi ni bil naš narod, ampak tujec — Nemec. Posebno žalosten vzgled nam podaja tužni Korotan.

Tudi meščanstvo, ki je bilo zastopano v deželnih zborih, je bilo neslovensko po duhu in marsikje tudi po krvi. Preziralo je ošabno uboge „pavre“ v okolici.

Lahko trdimo, da je bil edini zastopnik slovenskega naroda slovenski kmet, in kjer se je potujil ta, tam je izumrl slovenski narod. A ta je bil vkovan v verige tlačanstva, do Jožefa II. ni bil niti osebno prost, kaj šele da bil zastopan v deželnih zborih. Kar se mu je naložilo od zgoraj, to je moral prenašati tiho in mirno kakor živina, ki ne ve zakaj poje palica po njenem hrbtu. Gorje, če se je

držnil vprašati, zakaj ravno on, kaj šele oporekati! In vendar je nekdanj prejel njegov gospod slovensko zemljo iz rok — preprostega kmeta?!

Iz navedenega je dovolj razvidno, da so Slovenci vzeli vse predpogoje narodne samobitnosti, vso možnost sploh kedaj zasledovati in gojiti samostalno politiko. Nedostajalo mu je vseh slojev, ki so bistveni deli zdravega narodovega telesa ter izvršujejo različne naloge narodnega organizma.

Kdo je torej zastopal slovenski narod v politiki, v deželnih zborih, na višjih mestih? Plemstvo — tuje; višja duhovščina — tudi, meščanstvo — tudi! In ti so tvorili deželne stanovne in bili odločilni faktorji v javnosti. Da odgovorimo: „Slovenskega naroda v javnem življenju do nove dobe ni zastopal z eno besedo — nikdo!“

Kako žilav je moral biti naš narod, kako življensko silo je moral imeti v sebi, da si je v kljub temu ohranil, če drugega ne, vsaj svojo narodnost, do onega časa, ko je bila ura rešitve narodom, da se pomladijo v pomladi l. 1848. To je uspeh slovenskega narodnega preporoda, ki se je pričel z V. Vodnikom.

Domače in tuje novice.

Meščanska zveza priredi prihodnji redni sestanek dne 16. novembra t. l. ob 8. uri zvečer v dvorani Rokodelskega doma v Novem mestu. Vse člane in članice prosimo, da se tega sestanka zanesljivo udeležijo, da se pogovorimo osobito o nameranih tečajih in o drugih važnih zadevah. Odbor.

Podružnica Slomske Zveze za novomeški in črnomeljski okraj ima svoje zborovanje dne 19. novembra t. l. v Rudolfovem ob 11. uri po dohodu dopoldanskega vlaka. Na tem zborovanju bo predavala gđ. Marija Bulc: Kako in kaj naj rišem z malimi v I. razredu? — Cenjeni tovariši! cenjene kolegince! Pridite v obilnem številu, da pokažemo, da gori v srcih naših duh Slomskov, da se ne bojimo svojih nasprotnikov, ne njihovega blatenja po liberalnih časopisih. Na svidenje 19. novembra! — Lokal za zborovanje v Rokodelskem domu, kakor zadnjič.

Nov kapelnik mestne in meščanske garde godbe g. Arnold Wlassak je s 15. oktobrom nastopil službo in poučuje v vseh godalih. Gosp. A. Wlassak je imel koncesijo od vojaške oblasti, poučevati dečke v godbi, kateri potem z 18. letom k vojaški godbi lahko prestopijo. Prosil je sedaj, da bo tudi za Novo mesto dobil koncesijo. Sprejema že sedaj dečke od 14. leta naprej v pouk.

Umrla je dne 26. oktobra na Slatenku pri Rudolfovem občeznana ter prikljubljena Marija Rohrmann po dolgi in mučni bolezni v 58. letu svoje dobe. Pokojna je bila sestra bivšega dež. poslanca Dularja ter gospodinja znane gostilne pri Rohrmannu na Slatenku. — Naj ji sveti večna luč!

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico, registrirana zadruga z neomejeno zavezo, je imela meseca oktobra 1913 denarnega prometa 166.209 K 67 h. Vložilo je 145 strank 34.321 K 44 h, dvignilo 124 strank 24.008 K 64 h. Posojil je bilo danih 45 strankam 25.884 K. Skupno število članov je 2282. Obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{3}{4}$ % in posojuje na osebni kredit po 6%.

Porotniki za četrto porotniško dobo v Novem mestu, ki se prične dne 24. novembra 1913. — Gorenc Alojz, pos. Gorenje gradisce. Mirtič Mihael, pos. Dvor. Tomic Viljem, pos. in trg. v Trebnjem. Morscher Franc, pos. in župan Smuka. Hribar Ernst, pos. in trg. v Jesenicah. Povše Ivan ml., pos. in usnjav v Mokronogu. Borse Franc, pos. Pristava. Gliha Ivan, pos. in usnjav v Kostanjevici. Smerke Alojz, gost. v Žužemberku. Vukšinič Martin, oskrbnik v Metliki. Pirc Andrej, pos. Ravno. Godina Anton, mlinar Orehovca. Keržičnik Avgust, pos., gost. in mesar v Kostanjevici. Zihel Ivan, pos. v Mokronogu. Prelesnik Jakob, pos. in župan Zdenkavas. Grebenc Franc, gost., klepar in pos. Škofljariža. Ozimek Josip, posestnik Sela. Erjavc Josip, fotograf Draga. Može Franc, trg. v Dvoru. Račič Josip, posestnik v Dol. Skopcih. Fabjan Josip, pos. Stavčavas. Dular Ivan, pos. in mlinar Jama. Smolčič Franc, pos. Knežavas. Zajc Anton, gost. Bistrica. Jerič Franc, pos. in gost. v Mokronogu. Kuntarič Ivan, pos. Pristava. Špilek Andrej, pos. Prilipa. Lužar Anton, pos. Staravas. Haller Ivan, trg. v Radečah. Puhek Ivan, pos. Črnomelj. Zupančič Ivan, pos. Dobrava. Höfferle Henrik, pos. Poljane. Cerkovnik Andrej, pos. in župan Trstenik. Krese Franc, pos. Gor. Sušice. Bon Vincenc, posest. in trg. na Raki. Gregorič Alojz, pos. in trg. z lesom Rakovnik.

Nadomestni porotniki: Kren Matija, pos. v Vavtvasi. Becele Anton, pos. in mesar v Gorenjem vrhu. Brunner Maks, pos. Rudolfovo. Barborič Karl, pos. in trgovec v Rudolfovem. Korbar Franc, pos. Mala Bučnavas. Splihal Franc, kavarnar Rudolfovo. Čampa Andrej, pos. Prečna. Jaklič Franc, pos. Vel. Bučnavas. Bergmann Josip, pos. in lekarnar Rudolfovo.

Zastopnikom dežel. odbora v cestne okrajne odbore so imenovani: Cestni okrajni odbor Črnomelj: Josip M. Skubic, Črnomelj; Janko Bohte, posestnik, Mastava; Jurij Šterk, trgovec, Vinica. — Cestni okrajni odbor Kočevje: Martin Briški, posestnik in trgovec, Vas št. 21, občina Fara; Rudolf Schadinger, gozdni mojster, Kočevje; Jožef Oberghöll, c. kr. profesor v pokoju, Kočevje. — Cestni okrajni odbor Kostanjevica: Janez Gnjezda, župnik, Velika Dolina; Jožef Gramc, posestnik, Vinji vrh, občina Sv. Križ pri Kostanjevici; Ivan Krhin, župan v Št. Jerneju. — Cestni okrajni odbor Krško: Dr. Janko Hočevar, župan, Krško; Andrej Pirc, posestnik, Ravne; Jož. Pfeifer, c. kr. poštar, Leskovec. — Cestni okrajni odbor Metlika: Martin Matjašič, posestnik, Rosalnice 39; Davorin Vukšinič, oskrbnik, Metlika; Ivan Konda, župan občine Črešnjavec. — Cestni okrajni odbor Mokronog: Anton Zaman, posestnik Dobruška vas; Anton Bulc, posestnik, Mokronog; Ivan Hladnik, državni poslanec, Trebelno. — Cestni okrajni odbor Novo mesto: Franc Beg, posestnik, Gor. Sušice 1; Jožef Bojanc, posestnik, Št. Peter; Herman Gorjani, grajščak, Ruperč vrh. — Za občini Brusnice-Orehovca se imenuje Franc Gazvoda, posestnik, Brusnice. — Cestni okrajni odbor Radeče: Jakob

Rižnar, župan, Radeče; Ludovik Bojec, župnik, Št. Janž; Nik. pl. Gutmannsthal, grajščak, Hotomež. — Cestni okrajni odbor Ribnica: Janez Kaplan, posestnik, Dolenja vas št. 63; Franc Traven, župnik, Sodražica; Anton Pelc, posestnik in gostilničar, Ribnica. — Cestni okrajni odbor Trebnje: Jožef Kek, župan, občina Velika Loka na Pljusk; Henrik Povše, župnik, Čatež; Jožef Miklič, posestnik, Lukovk št. 10. — Za občino Sela se imenuje: Franc Trunkelj, posestnik, Log št. 3, p. Zagradec. — Cestni okrajni odbor Velike Lašče: Anton Hočevar, posestnik, Kompolje 38; Štefan Petrič, posestnik, Dvorska vas 12; Franc Peček, posestnik, Velike Lašče 47. — V cestni okrajni odbor Višnja gora: Janko Zupančič, župan, Višnja gora; Franc Pešec, župnik, Krka; Janez Kovačič, posestnik, Vrhovo. —

Cestni okrajni odbor Žužemberk: Miha Legan, posestnik, Gradenc; Fr. Rus, posestnik, Zafara; Janez Arhar, posestnik, Trečavvas.

Sestanek zaupnikov „Kmečke Zveze“ za novomeško okolico, ki se je vršil povodom novih deželnozborskih volitev, je bil zelo dobro obiskan. Udeležilo se ga je nad 60 zaupnikov. Z velikim zanimanjem so sledili predavanju g. ravnatelja Rohrmann o sladkorni pesi z ozirom na dolenske razmere. — Odstop gosp. dosedajnega poslanca Dularja in Matjašiča se je vzel z obžalovanjem na znanje ter se je izrekla obema gospodoma za njihovo vzorno in požrtvovalno delovanje kar najiskrenejša zahvala. Nato so se zaupniki soglasno izrekli za kandidaturu gosp. Alojzija Mihelčiča, župana na Lokvici, v splošni kuriji, g. Josipa Zurca, župana v Kandiji, pa za kmečke občine Novo mesto-Kostanjevica-Krško.

Rosmannova prorokovanja. Bilo je 19. avgusta t. l. . . . Po 6. uri popoldne zamislil se je novomeški župan v bodočnost. In tedaj je prorokoval bolj resnično kot delijska Pitija, potem ko jo je omamil neprijeten vonj, da bo na vse zadnje še on sam zato zaprt, ker se je g. Golji postavil po robu, mesto, da bi potisnil pravega krivca, vladnega zastopnika g. Goljo v zapor, ker se je drznil žaliti dostojanstvo novomeškega župana. — Pregovor sicer pravi: Nemo propheta in patria (nihče ni prorok v domovini), a pri gosp. Rosmannu se ta pregovor ni obnesel. Zadnja razprava, ki se je vršila vsled njegove zasebne obtožbe radi žaljenja časti proti gosp. Golji, je g. Rosmann v resnici propadel. Gospod župan je sicer z vso svojo zgovornostjo „ausrukali“ in hotel posekati celo dr. Globevnika, kot svojega zastopnika, vendar zastoj. Vsa njegova zgovornost, ki je izvalila že nešteto krat od Novomeščanov neomajno priznanje in zaupanje, se je izjalovila. Kaj ne, g. župan, človek bi moral res nazadnje razmišljevati, kdo je bolj pameten, ali vaši volilci ali sodišče! — Za sedaj se je izpolnilo prav zaprav le še del županovega prorokovanja, drugi, končni del še menda pride. Sicer pa: große Geister geniert das nicht. Če je že toča pobila eno, naj pa še drugo.

Iz Kostanjevice. Z velikim veseljem nas je navdajalo, ko smo zvedeli, da bo v naših občinah kandidiral naš po imenu „Štembur“ znani in vsled svojega neumornega dela za dolensko cestno omrežje občespoštovani gosp. Josip Zurec, župan v Kandiji. Volilci, na dan volitve pokažite, da zaupate deželno gospodarstvo le možem, ki so si že pridobili neveljive zasluge za naše občine ter oddajte kot en mož glasovnice z napisom: Josip Zurec, župan v Kandiji.

V dolenskih mestih se mislijo ob teh volitvah liberalci še posebej postaviti. Njihov kandidat bo baje kandidiral za plotom; sicer je pa precej verjetno, da bodo dolenski liberalci s svojim kandidatom vred za plotom ostali.

Deželni odbor kranjski je poveril podrobno izpeljavo za skupinski vodovod Ribnica-Kočevje tvrdki Lončarič.

C. kr. okrajno glavarstvo v Kočevju je poslalo vsem županstvom naslednji dopis:

Županstvo se s tem v lastno vednost in v takojšnjo primerno obveščanje prebivalstva obvešča, da se imajo v prihodnje vse prošnje za podeljenje potnih listov za Ameriko turadno pismeno vložiti in na naslednje opremiti: Te prošnje se imajo s kolekom 1 krone kolekovati in priložiti se jim ima razun že sedaj običajne verodajnice, koje izgotavlja pristojno županstvo, še rojstni in krstni list, izgotovljen od pristojnega župnega urada. V prošnji se ima med drugim navesti: 1. ali ima prošilec v Ameriki objubljeno službo ali drug dohodek, oziroma kake vrste in kje; 2. ali je za dotični posel sposoben; 3. ali ima potreben denar za potne stroške, in sicer najmanj 400 K; 4. za slučaj, da še ni dopolnil 20. leta, ali bode potoval z odraslim moškim spremljevalcem, oziroma s kom. Dotičnim podatkom se bode le tedaj verjelo, ako bodo potrjeni od pristojnega županstva. Županstvo bode tudi še imelo potrditi, je li ne obstoje drugi zadržki proti podeljenju potnega lista, n. pr. za ostale datjave v javne namene, kazni, ki se še imajo prestati itd.

Po nesreči ga je! Dne 26. okt. se je vozil neznan kolesar že v mraku skozi Jurkavas v Valtovas. Na potu je podrl Franceta Nahtigal, kolarja iz Jurkevasi, št. 4. Ta je

padel vznak ter zadobil na glavi poškodbo in je okrog 8. ure umrl. Na licu mesta došla sodna komisija z zdravniki je konstatirala, da je zadobil več poškodb vsled padca. Mož je bil že precej star. Kolesar se do danes ni zglasil, sumi se pa, da je domačin.

Utonil v Krki. Dne 27. t. m. zjutraj je 82 let stari, nekoliko slaboumi prevzitar Anton Košak z Malega Globokega, občina Ambrus, skrivaj zapustil dom. Ob 8. uri zjutraj so ga dobili nedaleč od vasi mrtvega v Krki. Bržkone je padel v reko.

Z octovo esenco se je zastupila dve leti stara hčerka posestnice Ivane Murn iz občine Toplice na Dolenjskem. Dekletce je neopazovano dobilo nekaj požirkov tega strupa. Takoj so nastopile hude bolečine v trebuhu; drugi dan je bil otrok mrtev.

Volitve za deželni zbor. Mesta bodo poslance za deželni zbor volila 16. decembra. Dosedanji poslanec Novega mesta g. Višnikar bo lahko dal račun za šest let, ker se za Novo mesto ni nič storilo. Vselej, kadar so volitve, objubujejo novomeški liberalci, da bodo poslopje za deško in deklško ljudsko šolo pozidali; pa s kvartami in domino-kamenčki še niso nikjer pozidali šolskega poslopja, torej ga tudi novomeški liberalci ne bodo. Prej bo Krka nazaj proti Žužemberku tekla, kakor bojo novomeški liberalci pozidali poslopje za deško in deklško ljudsko šolo. Kako sovražni so novomeški liberalci ljudski šoli, nam dokazuje to, da so odklonili peti razred na tukajšnji deški ljudski šoli. Za Sokolske slavnosti imajo liberalci vedno dosti denarja, za ljudsko šolo nikdar. Taka je bila liberalna naprednost in bo tudi v prihodnje ostala, če ne pride slučajno kak prevrat, ki bo novomeškim liberalcem očividno pravi napredek in boljše bodočnost na krščanski podlagi.

Železničarjem v vednost! Vsi kuponi za pobiranje darov za zastavo „Prometne Zveze“ se po sklepu slovenskih članov ljubljanske skupine železničarjev pošljejo na glavnega blagajnika Jakoba Milavec, Zalokarjeva ulica št. 9 v Ljubljani.

Slov. kat. akad. tehn. društvo „Zarja“ v Gradcu je izvolilo na I. občnem zboru, 30. oktobra sledeči odbor: Predsednik: Žvokejš Dominik, jur.; podpredsednik: Sivec Ivan, fil.; tajnik: Janežič Pavel, med.; blagajnik: Čizman Anton, jur.; knjižničar: Drobnik Ivan, med.; gospodar: Kump Marijan, tehn.; odb. namestnik: Velkavrh Stanko, med.

Samoumor v Kočevju. Dne 1. t. m. se je v Kočevju z lovsko puško ustrelil občeznani lovec, trgovec in posestnik, 64 let stari Daniel Ranzinger. Še v petek je opravljal svoje posle v trgovini ter naročal potrebno za lov, ki je bil nameravan za popoldne. Zvečer je še mirno igral svojo prikljubeno preferenco. V soboto jutro, ko je bila soproga pri sv. maši, pa je šel v podstrešno sobo ter si z dvema streloma razbil glavo. Bil je takoj mrtev. Nekateri pravijo, da se mu je puška sama izprožila. Čuje se tudi, da je bil nekoliko zmešan, odkar mu je 17. septembra t. l. zgorela pristava, vsled česar je imel mnogo nepričakovanih stroškov. Sicer pa je živel v rednih gmotnih razmerah in zapašča številno družino preskrbljeno.

Zvišanje voznin v Ameriko. Družba „Avstro-Amerikana“ je zvišala voznino za potnike na palubi (pod krovom), in sicer za vožnjo iz Trsta v Kanado za 20 K in v Newyork za 10 K. — Iz Hamburga se poroča, da je tudi Hapag zvišala voznino v Newyork za 10 K.

Zaupniki S. L. S. pozor! Vsi naši volilci, zaupniki in agitatorji naj pazijo natančno, da se v volilske imenike kmečke skupine sprejmejo vsi občinski volilci prvega in drugega razreda, ne glede na višino predpisane davka, in če bi jih katero županstvo izpustilo, naj skrbijo volilci in naši zaupniki, da se pravočasno reklamirajo vsi naši možje, ki bi se jih izpustilo, češ, da ne plačujejo 8 kron direktnega davka. Zadošča za vpis volilski imenik kmečke skupine, da plačuje občinski volilec drugega razreda tudi samo 1 vinar direktnega davka.

Ogenj. V Cegelnici pri Novem mestu je 1. t. m. ob 4. uri pričela goret hišica železniškega delavca Janeza Pelko. V tej hišici stanuje tudi Željko s svojim štiriletnim sinom Francom. Francek je dobil vžigalice in se je spravil v šupo, kjer je naredil ogenj v slami. Ogenj se je tako razširil, da je v teku četrte ure bila vsa hiša v plamenu in je zgorelo vse pohištvo, pridelki, obleka in plača železniškega delavca. Škoda znaša 4000 K. Hiša je bila zavarovana pri „Vzajemni zavarovalnici“ za malo vsoto.

Reklamirajte! V najkrajšem času bo večina občin razgrnila volilne imenike volilcem na vpogled in istočasno objavila, da si lahko vsak volilec imenike pregleda in zoper nje vloži ugovore. Zaupniki in volilci, zasledujte natanko, kedaj se bo zgodilo in nemudoma pregledajte, so li vsi naši volilci vpisani ozir. ako niso liberalci morda vpisali razne nevolilce. Sedaj bo čas, da storite svojo poverjeno častno nalogo. Vsacega glasu je škoda! Slov. ljudska stranka mora sijajno zmagati!

Ne obupati! Kdor si na noben način ne ve pomagati, navadno poskusi svojo srečo na

zadnje še s srečko, in res se ta poskus marsikdaj dobro obnese, saj je čisto slišati, da je ta ali oni čez noč obogatel vsled glavnega dobitka. Najpriporočljivejša je turška srečka, ker lastnika v srečnem slučaju s svojimi glavnimi dobitki po 400.000 in 200.000 zlatih frankov v istini reši vseh gmotnih skrbi, v najneugodnejšem slučaju pa se mu večji del za srečko izdanega denarja povrne v obliki najmanjšega dobitka, ki ga vsaka srečka mora zadeti, oziroma dobi vsled vedno naraščajoče vrednosti turških srečk v doglednem času tudi ves svoj denar zopet nazaj, če srečko prodaja. Tako velikih ugodnosti ne nudi nobena druga srečka in ni je loterije na svetu, ki bi bila varnejša in nedolžnejša od turških srečk. Turške srečke so tedaj loterija in hranilnica obenem, zato jo priporočamo vsem onim, ki bi radi poskusili svojo srečo brez posebnega rizika. Mesečni obrok za turško srečko, koje prihodnje žrebanje se vrši dne 1. decembra t. l., znaša samo 4 krone 75 vin. Kdor pa hoče pridejati mesečno še 1 krono 25 vinarjev, prejme zraven še priporočljivo srečko italijanskega rudečega križa, tako da je potem deležen 10 žrebanj vsako leto. Naročila sprejemajo in pojasnita dajejo za Slovensko Stražo g. Valentin Urbančič, Ljubljana, in vsi njeni sodružniki po deželi. Naročaje le po posredovanju Slovenske Straže, ki je v zvezi z mogočno slovansko krščansko banko s polno vplačano delniško glavnico 40 milijonov kron, pri kateri se ni bati zgube in neprilike!

Raznoterosti.

r Velika nesreča na železnici. V bližini kolodvoru Melun na Francoskem sta po noči trčila brzovlak in poštni vlak. Razbite vozove je uničil ogenj. Vršili so se pretresljivi prizori. Izpod razvalin so izvlekli doslej 20 mrtvih in 20 ranjenec. Strojvodjo brzovlaka so aretirali, ker je on zakrivil nesrečo. Kljub signalom je zavozil na tir pošnega vlaka. Brzovlak je od strani zavozil v poštni vlak. Razbiti so vsi vozovi pošnega vlaka, v katerem se je med drugimi vozilo 50 uradnikov. Od brzovlaka so razbiti trije vozovi, od teh dva vozova tretjega razreda. Izpod razbitih železniških voz so doslej potegnili 45 mrtvih, ki so bili skoro popolnoma ožgani. Ranjenci strašno trpe, večina ima sežgane roke in noge. Brzovlak je s hitrostjo 40 km zavozil v poštni vlak. Vsi poštni uradniki, ki so se vozili s poštnim vlakom, so mrtvi.

O vremenu.

Mesec november bode zelo spremenljiv stric. Vsakega vremena bo nekaj. Od 7. do 12. bo deževno in mrzlo, vmes malo ljubega solnčka. — Potem postane deževno in v nekaterih krajih clo sneženo vreme, ki bo trajalo do okolu 21. — Na to pa še dobimo nekaj lepih solnčnih dni do 26. — Sedaj pa priklama prava zima z deževnim, snežnim in zelo z neprijetnim značajem do okolu 5. decembra. — Vremenski napovedovalci nam prorokujejo za letošnji zimski čas veliko snega, a ob enem ne prevelikega mraza.

Svealin

ne sme manjkati v nobeni hiši, šoli in cerkvi in v nobenem uradu; vsakemu obrtniku in vsakemu dijaku je prepotreben, ker je neprecenljive vrednosti. Svealin daje primešan petroleju, lepo belo luč, ne napravlja dima in neprijetnega duha in je dobiti za malo novec pri knjigarju Urban Horvatu v Novem mestu. Eden košček velja 4 vinarje, 3 ducati v originalnih škatljicah samo 1 K 20 vin.

Kratkočasnice.

Zato.

A.: „Kaj si pa tako klavrn in pobit?“
B.: „Oh, saj vendar voš, da mi je žena pred tremi tedni všla . . .“

A.: „In ti si zaradi tega klavrn in pobit?“
B.: „Ne, ampak zaradi tega, ker se je davi vrnila.“

Obadva na izgubi.

Kotličkar je kmetu ukradel kotel. Kmet ga gre tožiti; pa kotličkar priše, da kotla nima. Vsled pomanjkanja dokazov je oproščen.

Iz sodnije grede pravi kmet kotličkarju: „Zdaj si pa ob dobro ime.“

Kotličkar: „Ti pa ob kotel!“

Vesten.

„Tujec: „Gospod oštir, jaz imam le 20 vinarjev, koliko stane prenočišče?“

„Oštir: „Trideset vinarjev!“

Tujec: „Doklej se pa lahko spi za trideset vinarjev?“

Oštir: „No, do osmih zjutraj!“

Tujec: „Veste kaj, pokličite me potem za deset vinarjev prej!“

Dražbeni oklic. E 700/13
13

Dne 26. nov. 1913 predp. ob polu 10. uri, bo pri tem sodišču v izbi št. 8 na podstavi odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: k. o. Herinja vas, vl. št. 24: hiša št. 17, gospodarska poslopja, zidavnica, svinjak, kozolec, 2 vrta, 11 njiv, 3 travniki, 2 pašnika, 3 gozdi, in 1/15 solastniške pravice do vl. št. 142 in s pritliklino. K. o. Češena: a) vl. št. 338 zapuščen vinograd; b) 339 stavb. parcela brez stavbe in 1 pašnik; c) vl. št. 404 stavb. parcela brez stavbe in pašnik; d) vl. št. 674 vinograd, deloma starina; e) vl. št. 755 vinograd. Cenilna vrednost vl. št. 24 6300 K, ad a) 32 K, ad b) 10 K, ad c) 10 K, ad d) 635 K, ad e) 228 K. Najmanjši ponudek vl. št. 24 4200 K, ad a) 22 K, ad b) 7 K, ad c) 7 K, ad d) 424 K, ad e) 152 K. K nepremičnini zemljiška knjiga Herinja vas št. 24 spadajo sledeče pritlikline 1 voz s košem, plug s plužno, volovsko telego, 15 starih centov slame s krmo mešano, 1 senene vile, 3 motike, 1 sekira, 2 kosi, 1 grablje, 1 kad za kiselno, 2 soda, 1 lesena vinska preša v cenilni vrednosti 129 K. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaje.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. II., dne 28. oktobra 1913. 201

Dražbeni oklic. E 771/13
8

Dne 29. nov. 1913 predp. ob 11. uri bo pri tem sodišču, v izbi št. 8 na podstavi odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: k. o. Globodol, 1) vl. št. 156 stavišče s hišo, podom, gospodarskim poslojem, vezanim kozolcem in kozolcem samecem, 1 travnikom, vrtom, 11 njivami, 9 gozdovi in spodaj omenjeno pritliklino, 2) vl. št. 311 1 njiva, 3) vl. št. 365 1 gozd, 4) vl. št. 372 1 njiva. Cenilna vrednost ad 1) 8.578 K, ad 2) 195 K, ad 3) 32 K, ad 4) 123 K. Najmanjši ponudek ad 1) 5774 K, ad 2) 130 K, ad 3) 22 K, ad 4) 82 K.

K nepremičnini zemljiška knjiga Globodol vl. št. 156 spadajo sledeče pritlikline: 2 gospodarska voza, 1 plug, 1 brana, 1 volovski jarm, 1 dvokolnica, 4 žitne škrinje, 2 kadi za kiselno, 1 velika ročna žaga, 1 podajač, 1 kopa škope v cenilni vrednosti 82 K. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaje.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. II., dne 16. oktobra 1913. 202-2-1

Dražbeni oklic. E 764/13
8

Dne 22. novembra 1913 predp. ob polu 10. uri, bo pri tem sodišču, v izbi št. 8 na podstavi odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: k. o. Prečna, vl. št. 694 hiša, svinjak, travnik in njiva. Cenilna vrednost 1716 K. Najmanjši ponudek 1144 K. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaje.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. II., dne 30. septembra 1913. 203

Dražbeni oklic. E 748/13
9

Dne 25. nov. 1913 predp. ob polu 10. uri, bo pri tem sodišču, v izbi št. 8 na podstavi odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: k. o. Mirna peč, a) vl. št. 407 hiša, gospodarska poslopja in njive, b) vl. št. 412 njive, c) vl. št. 673 pašnik in njiva; k. o. Prečna, vl. št. 823 hiša z mlinom in travniki. Cenilna vrednost ad a) 4434 K, ad b) 911 K, ad c) 734 K, vl. št. 823 4461 K.

Najmanjši ponudek ad a) 2961 K, ad b) 607 K, ad c) 489 K, vl. št. 823 2974 K. K nepremičnini k. o. Mirna peč vl. št. 407, 412, in 673 spadajo sledeče pritlikline plužno orodje in sadna stiskalnica v cenilni vrednosti 7 K. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaje.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. II., dne 10. oktobra 1913. 204

Dražbeni oklic. E 726/13
6

Dne 22. nov. 1913 predp. ob 10. uri, bo pri tem sodišču v izbi št. 8 na podstavi odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: k. o. Jurkavas, a) vl. št. 316 hiša, hlev in vrt, b) vl. št. 512 njive in pašniki, c) vl. št. 897 gozd; k. o. Dobindol, a) vl. št. 261 gozd, b) vl. št. 961 gozd. Cenilna vrednost k. o. Jurkavas, ad a) 942 K, ad b) 292 K, ad c) 786 K; k. o. Dobindol ad a) 494 K, ad b) 47 K. Najmanjši ponudek k. o. Jurkavas ad a) 628 K, ad b) 195 K, ad c) 524 K; k. o. Dobindol ad a) 329 K, ad b) 31 K.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaje. C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. II., dne 11. oktobra 1913. 205

Dražbeni oklic. E 772/13
9

Dne 29. novembra 1913 predp. ob 10. uri bo pri tem sodišču, v izbi št. 8 na podstavi odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: k. o. Golobinjek 1) vl. št. 22 in 975 hiša št. 11, gospodarsko poslopje, vodnjak, kozolec, čebelnjak, 1 gozd, 2 vinograda, 2 pašnika, 2 travnika, 2 njivi in 2 sadna vrtova, 2) vl. št. 46 hiša št. 21 in vodnjak, šupa, gospodarsko poslopje, pašnik, 1 gozd, s pritliklino. 3) vl. št. 47 2 njivi, 4) vl. št. 65 1 hram, 1 gozd, 3 travniki, 1 vrt deloma njiva, 2 pašnika, 1 košenica deloma rigol in pritliklina, 5) vl. št. 610 1 njiva. Cenilna vrednost 1) 3317 K, 2) 525 K, 3) 820 K, 4) 1440 K, 5) 52 K, skupaj 6154 K. Najmanjši ponudek 1) 2212 K, 2) 350 K, 3) 547 K, 4) 960 K, 5) 35 K, skupaj 4104 K.

K nepremičnini k. o. Golobinjek spadajo sledeče pritlikline ad vl. št. 46 en star gospodarski voz, ad 65 ena stara vinska stiskalnica, v cenilni vrednosti a po 2 K in 2 K. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaje.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. II., dne 21. oktobra 1913. 206

Prostovoljna sodna dražba A 77/13
6

Alojz Depicevega posestva v Žabji vasi št. 26 obstoječega iz hiše, 3 vrtov, njiv za 20 mernikov posestva in kamnoloma (pešek) pri državni cesti — bo dne 25. nov. ob polu 9. uri na licu mesta.

Izključna cena 11.500 K. C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. I., dne 31. oktobra 1913. 207

Loterijske številke.

GRADEČ, 29. oktobra 57 73 84 8 5
TRST, 5. novembra 18 55 71 19 59

Izdajatelj in založnik Urban Horvat.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze srčnega sočutja povodom smrti naše nepozabne soproge, ozir. sestre in tete, gospe

Marije Rohrmann roj. Dular

ter obilo spremstvo k večnemu počitku izrekamo pred vsem preč. duhovščini, preč. gg. frančiškanom, čč. gg. usmiljenim bratom, darovateljem krasnih vencev ter vsem p. n. gg. udeležencem iz Novega mesta in okolice, prijateljem in znancem, našim sosedom in župljanom najiskrenejšo zahvalo.

SLATENFK, dne 30. oktobra 1913.

Žalujoči ostali.

Izjava.

Kdor bi mojemu sinu Maks Dolencu karkoli posodil ali zaupal, bodisi v denarju ali na blagu izjavljam, da nisem za nobene njegove dolgovne odgovoren ali plačnik.

Novo mesto, 27. okt. 1913.

H. Dolenc, fotograf.

Steckenpferd-ovo

::: lilijino mlečno milo :::

od Bergmann & Co., Teschen a. Elbe ostane slej ko prej nedosegljivo sredstvo proti pégam, kakor tudi neobhodno potrebno za racijonaino gojitev kože ter nežnosti, kar neovrgljivo dokazuje nebroj, vsak dan nam došlih zahvalnih pisem. Dobi se po 80 v komad v lekarnah, drožerijah, prodajalnah dišav i. t. d. Istotako se priporoča Bergmannova lilijina krema „Manera“ kot čudovito sredstvo za gojenje nežnih rok; dobi se v tubah à 70 v povsod. 45-24-18

Važen oglas „Sloven. Straže!“ Čitajte!

V današnjih težavnih razmerah zamorete obogatiti le s srečko! 162-3-2

Turška srečka je v to svrhu najpriporočljivejša srečka,

ker ima šest žrebanj vsako leto, ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000 in 200.000 zlatih frankov, ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov, ker je tedaj zanjo izdan denar varno naložen kot v hranilnici, ker igra še dolgo vrsto let in obdrži kupec po izplačilu kupnine trajno igralno pravico brez vsacega nadaljnjega vplačevanja, ker znaša mesečni obrok samo 4 krome 75 vin, in ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno pravico.

Pozor! Prihodnje žrebanje se vrši 1. decembra 1913! 1 turška srečka in 1 srečka italijanskega rudočega križa z 10 žrebanji vsako leto na mesečne obroke po samo 6 K. Po žrebanjih izhajajo slov. poročila o vzdignjenih številkah. Sprejmejo se tudi marjivi sotrudniki pod ugodnimi pogoji. Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana 3.

Razglas. 208

Lesen hrastov most 72 m dolg, 5 m širok precej dobro ohranjen v Vavti vasi se bode prodal na dražbi, dne 14. novembra t. l. ob 11. uri predp. v pisarni cestnega okrajnega odbora v Kandiji.

Zdražitelj mora most v teku enega mesca od dneva dražbe popolnoma odstraniti. Cena mosta je 600 K. Cestni okrajni odbor.

Dva učenca

se takoj sprejmeta iz poštene hiše, ki imata veselje do mesarske obrti v starosti od 14 do 18 let pri Jernej-u Fabjan-u v Novem mestu. 191-3-3

Keil^{ov} lak

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 v.

Keil-ova pasta za čevlje 30 v.

Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 v.

Keil-ovo leščilo za podo 90 v.

Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah ima vedno v zalogi trdka:

J. Picek, Novo mesto.

Črnomelj: Anton Zurec.

Idrija: Val. Lapajnc.

Kamnik: I. Petek.

Kočevje: Franz Loy.

Kranj: Franc Dolenc.

Ljubljana: Leskovec & Meden.

Skofja Loka: M. Žigon.

Zagorje: Rih. E. Mihelčič.

Radovljica: Otto Homan.

Mlin želi vzeti v najem ali na mero. Kdo? Pove uprav. Dolenj. Novic proti znamki 10 v.

Graččina Srebrniče pri Rudolfovem odda drva v polenih (Scheitholz)

in krepelcih (Prügelholz) in nadalje druge odpadke (v debelosti do 7 cm.)

Cena: Kubični meter drv v polenih postavljen v Rudolfovo ali v enaki daljavi kakor mesto od gozda ležeče kraje 7 K. Krepelci kubični meter . . . 5 K. Drugi odpadki (v debelosti do 7 cm.), katere si pa ima kupec sam nasekati, na licu mesta v gozdu voz po 3 K.

Naročila sprejema

190-3-3 Oskrbništvo Srebrniče.

Thomasova žindra z „zvezdino znamko“. priznani ter po ceni fosforokisli gnoj za travnike, senožeti in klajna : : : polja. : : : Tudi ozimina, kateri se ni nič ali pa samo s hlevskim gnojem gnojilo, se vspešno pognoji s Thomasovo žindro. Thomasova žindra z „zvezdino znamko“ se prodaje le v plombiranih in z našo vpisano varstveno znamko zaznamovanih vrečah, kot polnovredno blago z označbo vsebine. Dobiva se v vseh po naših lepakih z zvezdino znamko zaznamovanih prodajalnah ali pa v tvornicah za Thomasovo žindro G. m. b. H. Oe. III. 300. Berlin W. Svavi se pred manj vrednim blagom!

Thomasova žindra z „zvezdino znamko“. priznani ter po ceni fosforokisli gnoj za travnike, senožeti in klajna : : : polja. : : : Tudi ozimina, kateri se ni nič ali pa samo s hlevskim gnojem gnojilo, se vspešno pognoji s Thomasovo žindro. Thomasova žindra z „zvezdino znamko“ se prodaje le v plombiranih in z našo vpisano varstveno znamko zaznamovanih vrečah, kot polnovredno blago z označbo vsebine. Dobiva se v vseh po naših lepakih z zvezdino znamko zaznamovanih prodajalnah ali pa v tvornicah za Thomasovo žindro G. m. b. H. Oe. III. 300. Berlin W. Svavi se pred manj vrednim blagom!

Pouk v glasovirju in na goslih prevzame bivši učitelj Glasb. Matice v Kranju **Arnold Wlassak**

kapelnik mestne in meščanske garde godbe v Rudolfovem. Krizatijska ulica. 209

Kovaškega pomočnika in enega učenca

sprejme takoj Leopold Baudek, kovač v Podhosti p. Toplice. 182-3-3

Kupi ali v najem vzame se hiša

pripravna za gostilno in prodajalno, blizu kakšne župne cerkve. Ponudbe naj se pošiljajo na upravništvo Dol. Novic. 193-2-2

Vajenca

iz dobre hiše takoj sprejme manufakturna trgovina Jos. Ogoreutz, Novo mesto. 180-0-4

Stanovanje

obstoječe s treh sob v pritličju, s pritliklinami, se odda takoj stranki brez malih otrok. Poizve se pri Ani Derganc v Kandiji št. 37. 154-0-5

Oskrbništvo Ruperčevrh pri Rudolfovem

sprejme **sekače** za izdelovanje bukovih pragov (švelarjev) v gozdu v Gorjancih. Plača 65 vinarjev v boljših krajih, 75 vinarjev v slabjih krajih, od vsacega praga. 170

Iz proste roke se proda ali 187-3-3

mlyn ali posestvo

raje pač posestvo brez mlina. Mlyn je nov pri Golem, župnija St. Jernej. — Več se izve pri A. Antončiču, Prapreče št. 3. St. Jernej, Dolenjsko.

Pri parni opekarni v Zalogu (Breitenau)

se razprodaja dobro žgana stavbena opeka 1000 komadov 196-3-2

: : po 24 kron : : dokler je je še kaj v zalogi.

Opekarna se da za več let v najem ali se pa tudi prod.

Vprašanja je pošiljati na oskrbnništvo graščine v Zalogu (Breitenau). P. Rudolfovo.

„NUISOL“ od Bergmann & Co., Teschen a. Elbe je in ostane slej ko prej nedosežen, kot presenetljivo naravno barvilo las in brk. Dobi se plave (blond), konstanjeve in črne barve steklenica po K 2-50 v lekarnah, drožerijah in brivnicah. 45-10-10

Popolnoma varno naložen denar Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4 3/4 % 1-0-19

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Za hranilne vloge kakor za vse posojilnične obveznosti — jamči poleg rezervnega zaklada in deležev čez 2200 zadržnikov z vsem svojim premoženjem. Iz tega se razvidi, da malokateri denarni zavod nudi tolike varnosti kakor kandijanska hranilnica.

